

met klierharen bezet is. Reeds bij het openen van de bloemkroon komen de armen eenigszins uiteenwijkend naar buiten, ongeveer zooals op de teekening van v. W. is aangegeven, en spreiden zich dan snel verder uit.

De plant staat op de door mij bedoelde standplaats tusschen het gras, flink in de schaduw, alleen tusschen 11 en 1 komt ze in het zonnetje, en laat dan dadelijk haar bladeren slap neerhangen, ze gedraagt zich dus als een echte schaduwplant. Zij kan echter evengoed in de volle zon opgroeien en vertoont dan dat verschijnsel niet. 's Avonds om half zeven richten de bladeren zich zoover mogelijk loodrecht op; de eigenaardige slaapstand van deze plant in weergegeven in (fig. 2).

De plant laat zich uiterst gemakkelijk voortkweeken uit stek en uit zaad. Laten we hopen, dat onze vreemdeling op meerdere plaatsen zal verwilderen en zich hier algemeen zal inburgeren, de javaansche flora zal dan een aantrekkelijke plant rijker zijn.

Tot slot een overzicht van de kenmerken, met behulp waarvan men gemakkelijk de beide *Talinum*-soorten kan onderscheiden.

TALINUM ADANS.

Hoofd- en zijassen der bloeiwijze rolrond. Middellijn der bloemen 5—9 mM. Aantal meeldraden 5—15. Kelkbladen zonder vleugels, spoedig na den bloei afvallend. Vrucht iets afgeplat bolvormig, rood. Bladeren vaak toegespitst, de jongere met een bruin nerfspitsje. Middagbloei *Talinum patens* WILLD.

Hoofdas der bloeiwijze driekant, zijassen zijdelings samengedrukt, plat. Middellijn der bloemen 15—24 mM. Aantal meeldraden 15—35. Kelkbladen vliezig met 3 donkergroene vleugels, tot aan of kort vóór de vruchtrijpheid blijvend. Vrucht eirond, groenig-geelwit met purperen streepjes op den top. Bladeren aan den top meest uitgerand, de jongere met een wit nerfspitsje. Ochtendbloei. *Talinum racemosum* ROHRB.

Buitenzorg, Juli 1917.

DEN BERGER.

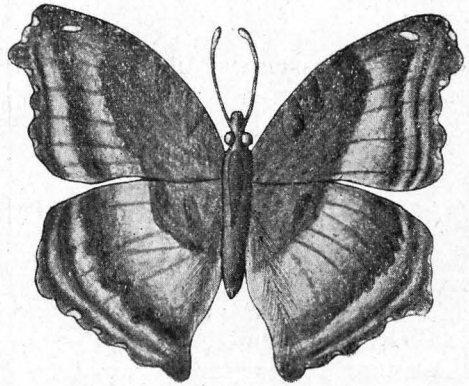
AANTEEKENINGEN OVER DE RHOPALOCERA IN DE AFDEELING SOEKABOEMI.

In alle tropische landen is de natte moeson de tijd, waarin de vlinderverzamelaar het meeste vindt, wat zijn hart verblijdt. De zware regens, die men voor de meeste rupsen doodelijk zou kunnen achten, storen de gelijkmoedigheid niet der talrijke vlinders, welke, gewoonlijk tusschen 9 uur v. m. en 3 uur nm, het zich tot taak schijnen te stellen, het groen van het weelderig gebladerte, dat zonder hen zoovele kleuren missen zou, te verlevendigen.

Maart is een goede inzamelingsmaand geweest, in het geheel werden 569 vlinders (alleen *Rhopalocera*) gevangen. De *Pieridae* zijn in de meerderheid met 183 ex.; daarop volgen de *Papilio*'s met 159 ex. de rest is vrij wel gelijkmatig verdeeld over de andere families; de *Amathusidae* zijn echter door slechts 16 ex. vertegenwoordigd. De meeste onzer vlinders kan men van af de kust tot hoog in het gebergte vinden, zonder dat ze de minste afwijking vertoonen, doch vele andere hebben een scherpbegrensd verbreidingsgebied.

Onder de *Pieridae* was *Prioneris autothisbe* (HBN.), die alleen boven 3000 voet zee-hoogte voorkomt, het meest algemeen, 67 ex. werden gevangen, 5 daarvan behoorden tot de var. *mucida*. In aantal daarop volgde *Delias hyparethe* L.; de ♂ van deze *Pieride* hebben evenals die van *Delias belisama* een sterken, aangename geur, ongeveer als *citronella*, die duidelijk kan worden waargenomen als de vlinder in het net fladdert. Even aangenaam, doch zwakker, is de geur van *Delias egialia* (CR). De zeldzaamste der gevangen *Pieriden* was *Terias tilaha* (HORSF.) 1 ♂ en 1 ♀.

Van de *Papilio's* staat *P. alcibiades* (F.), een zeer constante soort, aan het hoofd der lijst, met 33 ex., alle gevangen op een hoogte van $\pm$ 800 voet. Van *P. helenus* L. hebben de op 3500 voet gevangen 11 ex. alle de roode tekening op de ondervlakte der achtervleugels duidelijk en volledig, terwijl van 9 op 800 voet gevangen ex. slechts één al de teekeningen duidelijk heeft, 7 hebben ze meer of minder onduidelijk, terwijl een ex. een achtervleugel (34 mM. uitgespannen) heeft met al de halvemaanvormige vlekken helder-rood en volledig, terwijl de andere achtervleugel (30 mM. uitgespannen) slechts 3 kleine vlekken heeft. De voorvleugels zijn normaal. Van *P. paris* is een ras door FRUHSTORFER onder den naam *gedeensis* voor West-Java beschreven; als vindplaats is de Gedeh opgegeven. Wij bezitten echter 2 verschillende lokale rassen, waarvan het door FRUHSTORFER vermelde voorkomt op een hoogte van 800 – 1000 voet. Terwijl de heldergroene vlek op de achtervleugels bij beide rassen gelijk is, zijn bij het kleine ras, dat tusschen 3000 en 4000 voet voorkomt, de voorvleugels veel dichter met metaalglanzende schubben bedekt dan bij *gedeensis*; de onderzijde der voorvleugels heeft een scherper afgeteekenden, helderder witten band, de geelachtige schubben op de onderzijde der achtervleugels zijn talrijker en naderen meer de halvemaanvormige teekeningen aan den vleugelrand. Ik heb vele exemplaren van beide rassen gehad en bevind ze zeer constant. De ♀ van het bergras, dat met meer recht den naam *gedeensis* zou kunnen dragen, schijnen zeldzamer dan die van het groote ras; ik heb er tenminste nog nooit een gezien, terwijl ik er verscheidene van *gedeensis* heb.

Precis ipitha
met abnormale achtervleugels.

Van *P. macareus* (GODT.), een nabij de kust voorkomenden vlinder, welke *Danaïs juvena* mimicreert, werden 13 ex. bemachtigd; slechts 1 daarvan behoorde tot de variëteit *palanus* FRUHST. Van de zeldzamere *Papilio's* moet ik 3 *lampsacus* ♂ (BDW.) vermelden, terwijl van de gewone een fraai ♀ *polytes* var. *javanus* opgekweekt werd uit in den tuin verzamelde eieren. De witte band over de achtervleugels is bij dezen buitengewoon breed (10 mM.), strekt zich 1 mM. ver over de cel uit en gaat nabij den voet in oranje over. De band aan den buitenrand van den voorvleugel is donker-roomkleurig.

Onder de zeldzamere *Satyridae* waren 1 ♂ *Mycalesis oroatis* (HEW.), 1 ♂ *Elymnias Kamara* (MOORE), 1 ♂ *E. dusara* HORSF. en 1 ♂ *E. nesaea* L.

Thaumantis odana (GODT.) ♂ en ♀ meestal afgevlogen, en 1 ♂ en 1 ♀ van *Zeuxidia Luxeri* (HBN.) zijn de belangrijkste gevangen *Amathusidae*.

Van 6 in Maart door 33 gevangen ex. vertegenwoordigde geslachten der *Danaidae* waren 1 *Danaïs albata* (ZINK) en 1 ♀ *Limniace conjuncta* (MOORE) de eenige ongewone

soorten, terwijl van de *Nymhalidae* vermelding verdienen *Rhinopalpa elpinice* (FEDR.) 1 ♀, *Euthalia anosia Yenadora* (FRUHST.) 1 ♂ en *Euthalia bellata-eion* (NICEV.) 1 ♂, *Cyrestis nivea* (ZINK) 1 ♀, *Cyrestis Horsfieldii* (MOORE) 2 ♂ en *Hestina mimetica* (BTLR.) 1 ♀. Als een merkwaardigheid zij nog vermeld een *C. nivea* van 32 mM. vleugelwijdte, de kleinste, die ik ooit ving. Maar de belangrijkste vangst van de maand was een tot dusverre alleen van Oost-Java bekende, zeer zeldzame vlinder, *Laringa Horsfieldii*, (BOISD.) ♂ die bij Pelaboean Ratoe gevangen werd. Een hagedis had blijkbaar in aanmerking genomen, dat de vlinder voor het eerst in die streek voorkwam en besloten haar kans te wagen, doch zij slaagde er gelukkig alleen in een gedeelte der beide achtervleugels weg te happen.

Een andere gevangen merkwaardigheid was een *Precis iphita* (CR.), waarvan ik een schets bijvoeg; het insect trachtte blijkbaar een nieuw model achtervleugels in te voeren en slaagde zooals men ziet op verdienstelijke wijze.

Soekaboemi, 10. April 1917.

M. E. WALSH.

KORTE MEDEDEELINGEN.

De redactie ontving de volgende vragen:

1. „Herhaaldelijk is mij door mijn leerlingen gevraagd, hoe 't mogelijk is, dat om één groote parel door bijvoeging van rijstkorrels (zonder meer) kleine parels kunnen groeien. Hoewel 't zeer dwaas lijkt, vind ik het toch merkwaardig, dat het overal verteld wordt. Zou iemand daarvoor misschien een nadere verklaring kunnen geven?”

Dezelfde vraag is in de 1e jaargang van dit blad ook reeds gesteld. Ook mij is herhaaldelijk de vraag gedaan. Onlangs werd mij nog één groote parel met knobbelige uitwassen vertoond, benevens een twintigtal kleine pareltjes, die door de groote zouden zijn afgestooten. Een feit is 't ook, dat de Ambonsche dames hun parelen bewaren in ketan. Wat er van de geschiedenis aan is durf ik niet uit te maken. Ik vind het vreemd, dat RUMPHIUS in zijn Ambonsche Rariteitenkamer er met geen woord over spreekt.

Weet een onzer geachte lezers (of lezeressen) meer van de zaak, dan zullen we het antwoord op Uw vraag gaarne opnemen.

2. Onlangs vertoonde een mijner leerlingen mij een rond steentje, een zoogenaamde „moestika”, die vele wonderlijke eigenschappen zou bezitten. Is hiervan iets naders bekend?”

De Ambonsche Plinius schrijft hieromtrent het volgende:

„*Mestica* of *Mostica* word in 't Maleisch genaamd ieder steentje, 't welk men buiten gewoonte der natuur in eene plante, hout of andere steenen vind, voortgebracht in dezelve, niet uit eene bedorve stoffe en de dieren lastig vallende maar uit zuiver overtolligheid van goet voetsel, daar in een steenachtig zap is aangetrokken uit het uitwendige voetsel. Hieronder worden geenzins verstaan zoodanige steenen, die bij geval in de dieren of planten komen of die eenig gebrek dezelve aanbrengen, gelijk alle steenen in de maage, *Urin*, en galblaazen, nieren, darmen, enz.: Maar *Mestica* moet een hard steentje zijn, glad, zelden of niet doorschijnende. voortgebracht in plaatsen, daar ze de natuur zelf niet maakt, als in 't vleesch herzenen, vet, in 't zuivere hout en in de vruchten van sommige planten. Deze steentjes worden bij alle Indianen in vrij groote waarde gehouden, hoewel ze van geen biezondere moojigheid zijn, omdat ze dezelve toeschrijven veele verborgene krachten, die meest in waangeloof en inbeelding bestaan. v. W.

Van den Heer WINCKEL (Tjidadap) ontvingen we de gewaardeerde mededeeling dat *Spinifex littoreus* bij Tegal „Titikoesan” wordt genoemd, een naam, waarschijnlijk doelende op het „voorwaarts rennen” der vrucht. Van denzelfden ontvingen we een bij Tji Solok (Wijnkoopsbaai) geplukt takje van *Ischaemum muticum*. Wie volgt?

B.